

W dniu 24.08.2007 r. rozporządzenie zostanie skierowane do publikacji w Dzienniku Ustaw.

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA EDUKACJI NARODOWEJ¹⁾

z dnia 23 sierpnia 2007 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania
przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół**

Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. a i b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. W rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) załącznik nr 1 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 1 do niniejszego rozporządzenia;
- 2) załącznik nr 2 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 2

¹⁾ Minister Edukacji Narodowej kieruje działem administracji rządowej – oświata i wychowanie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 lipca 2006 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Edukacji Narodowej (Dz. U. Nr 131, poz. 907).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703 i Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400 i Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532 i Nr 227, poz. 1658 oraz z 2007r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791 i Nr 120, poz. 818.

³⁾ Zmiany wymienionego rozporządzenia zostały ogłoszone w Dz.U. z 2003 r. Nr 210, poz. 2041, z 2005 r. Nr 19, poz. 165, z 2006 r. Nr 228, poz. 1669 oraz z 2007r. Nr 123, poz. 853 i Nr 136, poz. 960.

do niniejszego rozporządzenia;

- 3) załącznik nr 4 do rozporządzenia otrzymuje brzmienie określone w załączniku nr 3 do niniejszego rozporządzenia.

§ 2. 1. Wykaz lektur określony w załącznikach nr 2 i 4 do rozporządzenia, o którym mowa w § 1 niniejszego rozporządzenia, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, jest realizowany począwszy od roku szkolnego 2007/ 2008 odpowiednio w klasach I i IV szkoły podstawowej, w klasach I gimnazjum i w klasach I szkół ponadgimnazjalnych: liceum ogólnokształcącego, liceum profilowanego, technikum, uzupełniającego liceum ogólnokształcącego, technikum uzupełniającego oraz zasadniczej szkoły zawodowej.

2. W pozostałych klasach szkół wymienionych w ust. 1 do zakończenia etapu edukacyjnego realizuje się dotychczasowy wykaz lektur.

§ 3. Podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów określoną w załączniku nr 2 do rozporządzenia, o którym mowa w § 1 niniejszego rozporządzenia, w brzmieniu nadanym niniejszym rozporządzeniem, w zakresie działu „I Etap Edukacyjny klasy I-III Kształcenie Zintegrowane”, w części dotyczącej języka obcego nowożytnego, stosuje się począwszy od roku szkolnego 2008/2009.

§ 4. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem 1 września 2007 r.

MINISTER
EDUKACJI NARODOWEJ
Ryszard Legutko

Uzasadnienie

Rozporządzenie jest aktem wykonawczym do art. 22 ust. 2 pkt 2 lit. a i b *ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty* (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.) Zgodnie z wyżej wymienionymi przepisami minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w drodze rozporządzenia, określa podstawy programowe wychowania przedszkolnego i kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, uwzględniając w szczególności zestawy celów i treści nauczania, umiejętności uczniów, a także zadania wychowawcze szkoły, odpowiednio do poszczególnych etapów kształcenia i typów szkół. Aktualnie podstawę programową wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół określa *rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* (Dz. U. Nr 51, poz. 458, z późn. zm.).

Zmiany przewidziane w niniejszym rozporządzeniu nowelizującym wymienione *rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r.* w zakresie dotyczącym bezpieczeństwa ruchu drogowego, są wynikiem realizacji zadań określonych w *Krajowym Programie Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego 2005-2007-2013, Gambit 2005* (dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 19 kwietnia 2005 r.). Koordynatorem realizacji określonych w *Programie* zadań jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Celem *Programu* jest stworzenie podstaw do prowadzenia skutecznych i długofalowych działań na rzecz bezpieczeństwa ruchu drogowego. Pod powyższym kątem, w celu uzupełnienia o odpowiednie przepisy, została zatem przeanalizowana obowiązująca podstawa programowa wychowania przedszkolnego. Projekt rozporządzenia wprowadza dodatkowe zadanie dla przedszkoli i oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych polegające na tym, że prócz tworzenia warunków umożliwiających dzieciom osiągnięcie „gotowości szkolnej”, przedszkola i oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych mają przygotowywać przyszłych uczniów do samodzielnego i bezpiecznego poruszania się po drogach publicznych.

Ponadto w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego projekt rozporządzenia rozszerza podstawę programową kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych o treści dotyczące:

- kształtowania nawyków i umiejętności związanych z bezpiecznym uczestnictwem w ruchu drogowym – na poziomie kształcenia zintegrowanego,

- rozwijania zdolności, zainteresowań i umiejętności związanych z bezpiecznym poruszaniem się po drogach - na poziomie kl. IV-VI szkoły podstawowej;
- kształtowania postawy szacunku dla uczestników ruchu drogowego – na poziomie gimnazjum;
- kształtowania postaw partnerstwa i odpowiedzialności uczniów jako uczestników ruchu drogowego – na poziomie szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości po zdaniu egzaminu maturalnego.

W kontekście celów *Strategii Lizbońskiej* oraz na podstawie danych dotyczących liczby absolwentów, którzy wybrali matematykę jako przedmiot obowiązkowy na egzaminie maturalnym w 2005 r., podjęto decyzję o przywróceniu matematyki jako przedmiotu obowiązkowego na egzaminie maturalnym. Rada Ministrów na posiedzeniu w dniu 21 marca 2006 r. przyjęła dokument zatytułowany *Informacja na temat podjęcia prac nad zmianą podstawy programowej kształcenia ogólnego ze szczególnym uwzględnieniem matematyki w związku z planowanym przywróceniem tego przedmiotu jako obowiązkowego na egzaminie maturalnym* wraz ze wstępnym projektem zmienionej w części dotyczącej przedmiotu matematyka podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych.

W opinii nauczycieli i ekspertów, przy obecnej liczbie godzin przeznaczonych na obowiązkowe zajęcia z matematyki, określonych w ramowych planach nauczania dla szkół publicznych, nie jest możliwa pełna realizacja treści określonych w obecnie obowiązującej podstawie programowej. Wobec powyższego, w celu umożliwienia pełnej realizacji ww. treści nauczania oraz mając na uwadze zapewnienie odpowiedniego przygotowania uczniów do egzaminu maturalnego z tego przedmiotu, w tym zakresie dokonano analizy podstawy programowej dla szkół ponadgimnazjalnych, których ukończenie umożliwia uzyskanie świadectwa dojrzałości. W rezultacie powyższej analizy, w podstawie programowej kształcenia ogólnego, w części dotyczącej przedmiotu matematyka, proponuje się m. in., aby: zbiory liczb zostały przeniesione do realizacji w gimnazjum; posługiwanie się przez ucznia pojęciem liczby pierwszej zostało przeniesione z kształcenia matematyki w zakresie podstawowym do zakresu rozszerzonego; w kształceniu w zakresie podstawowym została włączona funkcja wykładnicza, która w obowiązującej podstawie programowej, występuje w kształceniu w zakresie rozszerzonym. Ponadto planowane zmiany mają na celu redakcyjne uporządkowanie nazw poszczególnych działów matematyki ujętych w treściach nauczania. Planuje się zatem przyjęcie następującej systematyki (układ i tytuły) treści nauczania dla działów przedmiotu matematyka: *Liczby rzeczywiste; Wyrażenia algebraiczne; Równania i*

nierówności; Funkcje; Ciągi liczbowe; Trygonometria; Planimetria; Geometria na płaszczyźnie kartezjańskiej; Stereometria; Elementy statystyki opisowej; Teoria prawdopodobieństwa i kombinatoryka.

W konsekwencji zmian w podstawie programowej dla szkół ponadgimnazjalnych w części dotyczącej przedmiotu matematyka powstała konieczność wprowadzenia odpowiednich zmian dostosowujących w tej części podstawę programową kształcenia ogólnego – według działów: „Szkoła Podstawowa I i II Etap Edukacyjny” i „Gimnazjum III Etap Edukacyjny”, a także podstawę programową wychowania przedszkolnego. W podstawie programowej wychowania przedszkolnego w obszarze edukacyjnym: *Poznawanie i rozumienia siebie i świata* wprowadza się dodatkowe treści dotyczące umożliwiania dostrzegania i opisywania stosunków przestrzennych oraz tworzenia warunków do porządkowania zdarzeń w czasie, zaś w obszarze edukacyjnym *Nabywanie umiejętności przez działanie* wprowadza się treści dotyczące odczytywania i zapisywania liczb cyframi oraz porównywania liczb, jak też treści dotyczące nabywania umiejętności liczenia. Z kolei w podstawie programowej dla kształcenia zintegrowanego w szkole podstawowej (klasy I-III) doprecyzowuje się zakresy liczenia, przeliczania i zapisywania liczb (w zakresie do 1000) oraz zakresy działań na liczbach (dodawanie i odejmowanie pamięciowe w zakresie do 100 oraz mnożenie i dzielenie w zakresie tabliczki mnożenia). Ponadto, w podstawie programowej dla szkoły podstawowej (II Etap Edukacyjny klasy IV- VI) planuje się wprowadzenie następującego układu i tytułów działów przedmiotu matematyka: *Liczby naturalne; Liczby całkowite; Ułamki zwykłe; Wzory i równania; Elementy statystyki opisowej; Figury płaskie; Bryły*; zaś dla gimnazjum - *Liczby wymierne; Potęgi o wykładniku naturalnym całkowitym; Pierwiastki; Procenty; Wyrażenia algebraiczne; Równania i nierówności; Wykresy funkcji; Statystyka opisowa i wprowadzenie do prawdopodobieństwa; Figury płaskie; Bryły*. Planowane zmiany w podstawie programowej odpowiednio dla każdego etapu edukacyjnego w części dotyczącej przedmiotu matematyka obejmują również doprecyzowanie celów edukacyjnych oraz założonych osiągnięć uczniów.

Na wniosek środowisk filozoficznych dokonano modyfikacji treści podstawy programowej dotyczącej ścieżki edukacyjnej *Edukacja Filozoficzna*. Do treści nauczania wprowadzono uzupełnienia obejmujące takie zagadnienia jak m.in.: *narodziny filozofii; pierwsze pytania filozoficzne postawione w starożytnej Grecji; elementy antropologii filozoficznej i aksjologii; elementy teorii rzeczywistości; elementy teorii poznania*.

Ponieważ wśród państw członkowskich Unii Europejskiej Polska należy do tych państw, w których najpóźniej zaczyna się w szkołach publicznych obowiązkowa nauka

języków obcych, bo w wieku 10 lat (przykładowo, w Finlandii, Szwecji czy Estonii dzieci rozpoczynają naukę języków obcych w wieku 7 lat, a w Niemczech i Francji w wieku 8 lat), w projekcie rozporządzenia proponuje się uwzględnienie języka obcego nowożytnego w podstawie programowej dla kształcenia zintegrowanego, co spowoduje wcześniejsze rozpoczęcie obowiązkowej nauki języka obcego nowożytnego w szkołach, tj. od klasy I szkoły podstawowej, i objęcie nią dzieci w wieku lat 7.

Projektowane zmiany w podstawie programowej kształcenia ogólnego obejmują nadto problematykę wielojęzyczności, jako odzwierciedlenie zaleceń określonych w *Komunikacie Komisji Europejskiej do Rady, Parlamentu Europejskiego, Komitetu Ekonomiczno-Społecznego oraz Komitetu Regionów – Nowa strategia ramowa w sprawie wielojęzyczności*. Komunikat został przyjęty przez Komisję Europejską w dniu 24 listopada 2006 r. (EDUC 182 COM(2005)596 final). Zgodnie z *Komunikatem* zaleca się, aby szkoły podjęły realizację zadania polegającego na zachęcaniu i przygotowywaniu uczniów do posługiwania się językami obcymi oraz zadania kształtowania umiejętności związanych z współistnieniem na jednym obszarze geograficznym społeczności różnych językowo.

Ponadto nowelizacja rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 26 lutego 2002 r. w *sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół* ma na celu stworzenie listy lektur obowiązkowych w szkole podstawowej dla I etapu edukacyjnego - klasy I-III (kształcenie zintegrowane), a także uzupełnienie lektur z języka polskiego w podstawie programowej kształcenia ogólnego w szkole podstawowej dla II etapu edukacyjnego (klasy IV-VI) i gimnazjum oraz w podstawie programowej kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających.

Proponowana zmiana polega na wskazaniu tytułów lektur obowiązkowych dla poszczególnych etapów edukacyjnych. Rozporządzenie jest odpowiedzią na liczne głosy środowiska nauczycielskiego i rodziców domagających się określenia podstawowego kanonu lektur obowiązujących we wszystkich szkołach polskich.

Obowiązująca dotąd duża dowolność w wyborze lektur powodowała, iż nauczyciele, przy wyborze lektury, nie zawsze uwzględniali standardy egzaminacyjne, co mogło mieć wpływ na wyniki sprawdzianów i egzaminów. Określenie wykazu pozycji literackich obowiązujących na poszczególnych etapach edukacyjnych nie ogranicza wpływu ani nauczycieli, ani uczniów na poszerzenie tej listy. Nadal nauczyciele będą mogli również wybrać pozycje lektur według zainteresowań uczniów.

1) Wykaz lektur dla klas I – III szkoły podstawowej

Proponowane lektury reprezentują polską i światową klasykę. Popularyzują wartości humanistyczne, uczą patriotyzmu, poszanowania dla innych ludzi. Jednocześnie są łatwe w odbiorze, zawierają interesujące treści, napisane (lub przetłumaczone) pięknym językiem literackim uczącym poprawnej polszczyzny. Zachęcają uczniów do samodzielnego czytania.

2) Wykaz lektur dla klas IV – VI szkoły podstawowej

Wykaz obejmuje najpopularniejsze utwory literackie od wielu lat obecne na lekcjach języka polskiego w szkole podstawowej.

Popularna powieść „Stara baśń” J.I.Kraszewskiego przedstawia proces kształtowania się prehistorycznych początków państwa polskiego, zdobywania władzy i skupienia wokół niej sąsiednich plemion słowiańskich przez legendarnego króla Piasta.

Inne utwory kształtują postawy patriotyczne i przywiązanie do wartości chrześcijańskich, popularyzują uczucie miłości i przywiązania do najbliższych, mówią o potrzebie trwałości rodziny i jej roli w życiu dziecka i społeczeństwa (C. Collodi – „Pinokio”, R. Kipling – „Księga dżungli”, C. S. Lewis – „Opowieści z Narnii”, J. Twardowski – „Zeszyt w kratkę”, I. Jurgielewiczowa – „Ten obcy”, L. M. Montgomery – „Ania z Zielonego Wzgórza”). Znajdujące się w zestawie powieści przygodowe krzewią przyjaźń i odpowiedzialność za drugiego człowieka, a także zawierają wiele treści poznawczych, m.in. z historii, geografii, przyrody (H. Sienkiewicz – „W pustyni i w puszczy”, A. Szklarski – „Tomek w krainie kangurów”, M. Twain – „Przygody Tomka Sawyera”).

3) Wykaz lektur dla gimnazjum

Zestaw najbardziej znanych dzieł literatury polskiej i światowej skonstruowany jest w taki sposób, by pokazać uczniom rozwój literatury na przestrzeni wieków i źródła tradycji europejskiej kultury. Stąd obecność najstarszych pomników piśmiennictwa, jak np. Biblia czy dramat Sofoklesa. Średniowiecze reprezentuje „Pieśń o Rolandzie” i polska „Bogurodzica”. Dzieła Kochanowskiego, Szekspira, Cervantesa, Krasickiego, Mickiewicza, Słowackiego, Fredry, Dickensa, Czechowa, Prusa mają pokazać rozwój europejskiej, a na tym tle polskiej, tradycji literackiej do czasów współczesnych.

Bogato reprezentowana twórczość XX wieku (Saint Exupéry, Hemingway, Białoszewski, Żeromski) pozwoli uczniom poznać dorobek umysłowy pokoleń im najbliższych. Proponowane utwory Fiedlera, Kamińskiego i Zofii Kossak-Szczuckiej mówią o dawnym i

obecnym pojmowaniu patriotyzmu, promują postawy zaangażowania na rzecz własnego środowiska i odpowiedzialności za los grupy społecznej i całej Ojczyzny.

4) Wykaz lektur dla szkół ponadgimnazjalnych

Na tym etapie edukacyjnym proponuje się zapoznanie uczniów z dziedzictwem literackim kolejnych epok od starożytności po wiek XX. Z dzieł literatury światowej w takim ujęciu obecni są autorzy od Sofoklesa i Horacego poprzez Szekspira i Moliera do Orwella i dowolnie wybranego twórcy współczesnego. Taki dobór pozwala także poznać różne gatunki literackie.

W podobny sposób – to znaczy z uwzględnieniem utworów z kolejnych epok wraz z pokazaniem różnic w gatunkach literackich – skonstruowany jest zestaw literatury polskiej. Od najstarszego zabytku piśmiennictwa „Bogurodzica”, aż do dzieł twórców współczesnych jak Barańczak, Kapuściński, Myśliwski.

Utwory literackie z poszczególnych epok reprezentują różnorodne gatunki. Po „Bogurodzicy” następuje prezentacja Kochanowskiego i dzieł baroku, oświecenia (Krasicki), romantyzmu (Mickiewicz, Krasiński, Norwid), Młodej Polski, międzywojnia (Staff, Tuwim, Leśmian, Pawlikowska-Jasnorzewska).

I wreszcie bogaty zestaw dorobku kultury twórców powojennych i współczesnych, w tym dwoje noblistów (Szymborska i Miłosz).

Proza polska reprezentowana jest przez Prusa, Orzeszkową, Żeromskiego, Reymonta, Sienkiewicza.

Osobne miejsce zajmują dzieła o wielkim ładunku patriotyzmu, nacechowane głębokim humanizmem i wartościami chrześcijańskimi Jana Pawła II, ks. Jana Twardowskiego.

W kształceniu w zakresie rozszerzonym zaproponowano wzbogacenie listy lektur obowiązkowych o „Wyznania” Świętego Augustyna oraz Platona „Obronę Sokratesa” mając na uwadze ich znaczenie dla rozwoju myśli i tradycji europejskiej i chrześcijańskiej.

Przepisy projektowanego rozporządzenia wejdą w życie z dniem 1 września 2007 r., przy czym przewiduje się, że w roku szkolnym 2007/2008 zmiany obowiązywać będą wyłącznie w klasach rozpoczynających dany etap edukacyjny (tj. klasy I i IV szkoły podstawowej w klasach I gimnazjów i w klasach I szkół ponadgimnazjalnych). Wejście w życie projektowanych zmian w roku szkolnym 2007/2008 nie będzie miało bezpośredniego wpływu na programy nauczania i podręczniki szkolne wybierane przez nauczycieli do realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego z języka polskiego w poszczególnych

typach szkół. O czasie i liczbie godzin przeznaczonych do omawiania poszczególnych lektur z młodzieżą decydują nauczyciele języka polskiego w ramach godzin przewidzianych na ten przedmiot.

Należy zwrócić uwagę, że nie będzie to miało również wpływu na standardy wymagań egzaminacyjnych, które są podstawą opracowywania każdego roku innych arkuszy egzaminacyjnych do przeprowadzenia egzaminu maturalnego w roku szkolnym 2007/2008 i 2008/2009. Mogą mieć wpływ dopiero po zakończeniu 3-letniego kształcenia w szkołach ponadgimnazjalnych.

Opracowane wykazy lektur uwzględniają standardy egzaminacyjne oraz propozycje lektur do omówienia zawarte w informatorach dla uczniów.

Ponadto podkreślić należy, że powyższe zmiany w wykazie lektur nie ograniczają możliwości wyboru utworów zaproponowanych przez uczniów i nauczyciela. W większości szkół były one wybierane i omawiane na lekcjach języka polskiego. Nowelizacja rozporządzenia w tym zakresie tylko ukierunkowuje ten wybór i nie poszerza żadnych zadań uczniów, ponieważ nie zmieniają się treści i cele kształcenia z języka polskiego oraz standardy wymagań egzaminacyjnych.

Przepisy przejściowe rozporządzenia przewidują ponadto, że zmiana w zakresie uwzględnienia języka obcego nowożytnego w podstawie programowej dla kształcenia zintegrowanego zacznie obowiązywać od roku szkolnego 2008/2009.

Zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414) projekt rozporządzenia został udostępniony w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Ministra Edukacji Narodowej (www.men.gov.pl). Żaden podmiot nie zgłosił zainteresowania pracami nad ww. projektem rozporządzenia

Przedmiot regulacji nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Ocena skutków regulacji (OSR)

1. Podmioty, na które oddziałuje projektowana regulacja

Projekt rozporządzenia adresowany jest do uczniów, nauczycieli, rodziców, Centralnej

Komisji Egzaminacyjnej, okręgowych komisji egzaminacyjnych, autorów programów nauczania, wydawców podręczników szkolnych oraz rzeczoznawców sporządzających opinie dotyczące dopuszczenia do użytku szkolnego programów nauczania i podręczników oraz zalecania do użytku szkolnego środków dydaktycznych.

2. Konsultacje społeczne

1) w zakresie dotyczącym podstawy programowej, z wyłączeniem wykazu lektur

Projekt został skierowany do zaopiniowania przez następujących partnerów społecznych:

1. Chrześcijański Związek Zawodowy „Solidarność im. Ks. Jerzego Popiełuszki”
2. Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego
3. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
4. Komisja Krajowa Wolnego Związku Zawodowego „Sierpień 80”
5. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność”
6. Zarząd Krajowego Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce
7. Związek Zawodowy Pracowników Oświaty i Wychowania „Oświata”
8. Komisja Krajowa NSZZ „Solidarność 80”
9. Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Schronisk dla Nieletnich i Zakładów Poprawczych
10. Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski
11. Społeczne Towarzystwo Oświatowe
12. Krajowe Forum Oświaty Niepublicznej
13. Krajowe Porozumienie Rodziców i Rad Rodziców
14. Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich
15. Rada Szkół Katolickich
16. Polskie Towarzystwo Filozoficzne
17. Polskie Towarzystwo Matematyczne

Ponadto projekt został przekazany do Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, która pozytywnie zaopiniowała projekt.

2) w zakresie dotyczącym wykazu lektur

Projekt rozporządzenia był konsultowany z następującymi partnerami społecznymi:

- 1) Zarządem Głównym Związku Nauczycielstwa Polskiego
- 2) Sekcją Krajową Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność”
- 3) Komisją Krajową NSZZ „Solidarność 80”
- 4) Zarządem Krajowym Związku Zawodowego Nauczycieli Średnich Szkół Leśnych w Polsce
- 5) Zarządem Głównym Związku Rzemiosła Polskiego
- 6) Wolnym Związkiem Zawodowym „Sierpień 80”
- 7) Społecznym Towarzystwem Oświatowym
- 8) Zarządem Głównym Związku Zakładów Doskonalenia Zawodowego

- 9) Zarządem Głównym Stowarzyszenia Oświatowców Polskich
- 10) Komendą Główną Ochotniczych Hufców Pracy
- 11) Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych
- 12) Konfederacją Pracodawców Polskich
- 13) Krajową Izbą Gospodarczą
- 14) Business Centre Club – Związkiem Pracodawców
- 15) Krajowym Forum Oświaty Niepublicznej
- 16) Stowarzyszeniem Nauczycieli Polonistów
- 17) Polską Izbą Książki
- 18) Polskim Towarzystwem Walki z Kalectwem
- 19) Polskim Stowarzyszeniem na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym
- 20) Instytutem Badań Literackich PAN
- 21) Komisją Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego
- 22) Edukacyjnym Porozumieniem Rodziców
- 23) Radą Główną Szkolnictwa Wyższego
- 24) Państwową Komisją Akredytacyjną
- 25) Konferencją Rektorów Akademickich Uczelni Niepaństwowych.

Konsultacje społeczne w zakresie dotyczącym podstawy programowej, z wyłączeniem wykazu lektur

Związek Nauczycielstwa Polskiego zgłosił następujące uwagi do podstawy programowej:

1. W zał. nr 1 „Wychowanie przedszkolne” zrezygnować ze szczegółowego rozwinięcia pkt 5, 6 i 10, gdyż wprowadzone zapisy zawarte są w programach nauczania.
2. W zał. nr 2 „Kształcenie zintegrowane” w treściach nauczania:
 - 1) dodać zagadnienia z gramatyki, algorytmy działań pisemnych, kolejność wykonywania działań;
 - 2) w pkt 32 wykreślić słowa: „bez posługiwania się liczbami ujemnymi”, gdyż w przypadku odczytywania temperatury dzieci potrafią odczytywać temperatury ujemne.
3. W zał. nr 2 „Kształcenie zintegrowane” w zadaniach szkoły:
 - 1) w pkt 10 trudne będzie wykonanie zalecenia o zapoznawaniu dzieci z baśniami i legendami w języku obcym, których treści wykraczają poza zwroty podstawowe;
 - 2) trudne będzie zrealizowanie zapisu mówiącego, że wskazane jest, aby w każdym dniu wystąpiły zajęcia z języka obcego – w pierwszym okresie realizacji zapewne z powodu w będzie brak możliwości zabezpieczenia kadrowego.

4. W zał. nr 2 „II etap edukacyjny klasy IV-VI”:
 - 1) pozostawić w treściach nauczania procenty i obliczenia procentowe, których zastosowanie widzimy w codziennym życiu, jak również układ współrzędnych, potrzebny do sporządzania diagramów wykresów, obliczania pola powierzchni i objętości graniastosłupa;
 - 2) uzupełnić treści nauczania o następujące zagadnienia :
 - a) w dziale „Liczby naturalne” dodać pkt 1: wielokrotność liczb naturalnych, a także cechy podzielności przez 4 i 25,
 - b) w dziale „Ułamki zwykłe” dodać pkt 3: obliczanie ułamka liczby,
 - c) w dziale „Ułamki dziesiętne” dodać pkt 2: dodawanie i odejmowanie wyrażeń dwumianowych i zamiana jednostek masy;
 - 3) tytuł „Wzory i równania” zastąpić tytułem „Wyrażenia algebraiczne”, a pkt 1 zapisać – przykłady wyrażeń algebraicznych, obliczanie wartości liczbowej wyrażenia algebraicznego;
 - 4) w dziale „Figury płaskie” wprowadzić zapisy: w pkt 2 – odcinki prostopadłe, odcinki równoległe, w pkt 11 romb oraz zamianę jednostek pola, w pkt 14 – prostokątny układ współrzędnych na płaszczyźnie. Odbicie lustrzane i oś symetrii figury.
5. Po wprowadzeniu informatyki, większość pracowni technicznych została zlikwidowana. Nie można zatem w praktyce realizować w treściach nauczania pkt 5 i 6 treści nauczania.
6. W zał. nr 2 „Gimnazjum III etap edukacyjny,” w podstawie programowej matematyki:
 - 1) w uzasadnieniu napisano, że zbiory liczb przeniesiono do realizacji w gimnazjum, co nie znalazło odzwierciedlenia w zapisach treści nauczania;
 - 2) proponowane treści programowe nie są możliwe do realizacji przy dotychczasowej siatce godzin;
 - 3) w treściach nauczania w dziale wyrażenia algebraiczne dodać wzory skróconego mnożenia (kwadrat sumy, kwadrat różnicy, różnica kwadratów).
7. W zał. nr 3 „Szkoły ponadgimnazjalne” w podstawie programowej matematyki:
 - 1) w treściach nauczania wprowadzić zapisy w dziale równania i nierówności: w pkt 2 – proste równania i nierówności wielomianowe, w pkt 3 – proste równania i nierówności wymierne;
 - 2) na poziomie rozszerzonym wątpliwości budzi usunięcie z treści nauczania granicy ciągów, sumy szeregu geometrycznego, ciągłości i pochodnej funkcji.

8. W zał. nr 3 „Szkoły ponadgimnazjalne” w podstawie programowej informatyki dodać do treści nauczania praktyczne rozwiązywanie zadań z wykorzystaniem arkusza kalkulacyjnego oraz operacji bazodanowych i zagadnień algorytmicznych.
9. W zał. nr 1-3 w zagadnieniach dotyczących bezpieczeństwa ruchu drogowego:
 - 1) w gimnazjach - kształtowanie zainteresowania rozwojem środków transportu powinno być skierowane bardziej na współczesne nowatorstwo niż wiedzę historyczną;
 - 2) w szkołach ponadgimnazjalnych należy dodać zagadnienie kultury jazdy.
10. Niektóre zapisy podstawy programowej są zbyt szczegółowe i nie jest zasadne ich przepisywanie z programów nauczania.
11. Nieprzekonujące są wyjaśnienia autorów projektu, iż wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych, zwłaszcza w przypadku nauczania języków obcych.

Uwaga dotycząca zrezygnowania w zał. nr 1 „Wychowanie przedszkolne” ze szczegółowego rozwinięcia pkt 5, 6 i 10 nie ma uzasadnienia, gdyż według obowiązujących przepisów program nauczania jest sposobem realizacji podstawy programowej, jest zatem dokumentem wtórnym.

Propozycja uwzględnienia w kształceniu zintegrowanym algorytmów działań pisemnych oraz kolejności wykonywania działań nie została przyjęta ponieważ treści te przesunięto do klas IV-VI. Nauczanie początkowe w zakresie liczb ma ugruntować umiejętność sprawnego liczenia (także pamięciowego), które znajduje zastosowanie w sytuacjach praktycznych. Algorytmy działań pisemnych należą do najbardziej złożonych algorytmów, jakie uczniowie napotykają w całej nauce szkolnej. Nie należy zatem nadmiernie dociążyć uczniów.

Propozycja wykreślenia ze zdania w podstawie programowej kształcenia zintegrowanego „mierzenie temperatury, odczytywanie wskazań termometru bez posługiwania się liczbami ujemnymi” zwrotu: „bez posługiwania się liczbami ujemnymi” nie została przyjęta, ponieważ w zamierzeniu autorów podstawy, dzieci w początkowych klasach szkoły podstawowej odczytują temperaturę jako „10 stopni powyżej zera”, „5 stopni poniżej zera”, tj. bez użycia liczb ujemnych. Jest to traktowane jako propedeutika liczb ujemnych, a nie jako przykład ich zastosowania. Taka propedeutika jest niezbędna, gdyż liczby ujemne są pojęciem trudnym.

Propozycja uzupełnienia treści nauczania o wielokrotności liczb naturalnych, dodatkowe cechy podzielności nie została przyjęta, ponieważ pierwszy z tych tematów jest implicite zawarty w haśle „podzielność liczb naturalnych”. Lista cech podzielności, których trzeba nauczyć została skrócona, by odciążyć programy nauczania. Można natomiast uczyć tych cech i innych, np. cechy podzielności przez 11. Nie będzie ich jednak na sprawdzianie przeprowadzanym w ostatnim roku nauki w szkole podstawowej.

Propozycja dodania zagadnienia „obliczanie ułamka liczby” nie została przyjęta, ponieważ jest ono zawarte w temacie „działania na ułamkach”, gdyż jest to mnożenie ułamka przez liczbę.

Propozycja dodania zagadnienia „dodawanie i odejmowanie wyrażeń dwumianowanych” nie została przyjęta, ponieważ wyrażenia dwumianowane są umieszczone w kontekście ułamków dziesiętnych. Poza obliczeniami zegarowymi, które opanowuje się osobno, zapis ten sugeruje by zamiast uczyć dzieci osobnych algorytmów działań na wyrażeniach dwumianowanych, lepiej wyrobić u nich dużo bardziej praktyczny nawyk zamiany tych wyrażeń na jednomianowane i dopiero wtedy wykonywać działania.

Propozycja by tytuł „Wzory i równania” zastąpić tytułem „Wyrażenia algebraiczne” nie została przyjęta, ponieważ wzory i równania mają być propedeutyką algebry. Nazwanie ich wspólnym określeniem skłania nauczycieli w stronę abstrakcyjnych rozważań o tak zdefiniowanych obiektach matematycznych. Tymczasem dzieci mają na tym etapie edukacji tylko się z nimi oswoić.

Propozycja by proste prostopadłe/równoległe zastąpić odcinkami prostopadłymi/równoległymi nie została przyjęta ponieważ kwestia ta z punktu widzenia podstawy programowej jest bez znaczenia. Staje się to istotne dopiero w fazie tworzenia programu i ustalania kolejności realizacji treści. Zapis brzmi „proste prostopadłe; proste równoległe”, bo z tego łatwiej wywieść prostopadłość i równoległość odcinków, niż na odwrót; np. odcinki prostopadłe to takie, które leżą na prostych przecinających się pod kątem prostym. Rozstrzygnięcie tej cechy bezpośrednio z definicji dla par odcinków leżących daleko od siebie to dla uczniów dodatkowa trudność.

Propozycja wprowadzenia zapisu „Odbicie lustrzane i oś symetrii figury” nie została

przyjęta, ponieważ tematyka ta znajduje się w podstawie dla gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych. W podstawie programowej dla klas IV-VI znajdują się pojęcia „oś symetrii” i „środek symetrii” figur.

Uwaga na temat przedmiotu technika nie dotyczy nowelizowanego zakresu podstawy programowej.

Uwaga na temat zbiorów liczb nie została uwzględniona, ponieważ projekt podstawy proponuje nie „celebrować” pojęcia zbioru, w tym zbiorów liczb, ale po prostu ich używać, jako języka, do używania którego przyzwyczajamy uczniów. Hiperformalizacja utrudnia uczenie się matematyki i wcale nie pomaga jej rozumieć. W pracach matematycznych występuje często znacznie mniej symboliki, niż w niejednym podręczniku licealnym. Działania na zbiorach pojawiają się najpierw tylko w postaci sum przedziałów osi liczbowej i – w „całej krasie” – dopiero przy omawianiu zdarzeń.

Propozycja wprowadzenia zapisu „wzory skróconego mnożenia” nie została przyjęta, ponieważ te treści należy realizować w liceum (jako obowiązkowe). Matematyka gimnazjalna, zgodnie z trendami światowymi, powinna zawierać mniej matematyki formalnej, a więcej praktycznej, stosowalnej w życiu ucznia.

Uwaga na temat niemożności zrealizowania treści programowych przy dotychczasowej liczbie godzin lekcyjnych nie jest uzasadniona, ponieważ zakres treści został dostosowany do liczby godzin przeznaczonych na realizację matematyki, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 12 lutego 2002 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 15, poz. 142, z późn. zm.). Problem realizacji matematyki w ramach przydzielonych godzin w ramowych planach nauczania został omówiony w uzasadnieniu.

Propozycja przesunięcia nierówności wielomianowych i wymiernych do kształcenia na poziomie podstawowym oznacza znaczną dodatkową liczbę godzin zajęć. Zdaniem autorów projektu, nie mieści się to w liczbie godzin określonej w ramowych planach nauczania.

Sekcja Wydawców Edukacyjnych Polskiej Izby Książki zgłosiła uwagi dotyczące podstawy programowej matematyki oraz części nauczania języka obcego w klasach 1-3

szkoły podstawowej (kształcenie zintegrowane). Uwagi dotyczące matematyki są zbieżne z uwagami zgłoszonymi przez ZNP i nie zostały uwzględnione. Natomiast propozycja dotycząca zmiany w zał. nr 2 w części dotyczącej nauczania języka obcego w klasach 1-3 szkoły podstawowej, polegająca na zastąpieniu wyrazu „dniu” wyrazem „tygodniu” w zdaniu: „Wskazane jest, aby w każdym dniu wystąpiły zajęcia z języka obcego, których łączny tygodniowy wymiar wynosi 2 godziny” – została uwzględniona.

Polskie Towarzystwo Filozoficzne oraz Związek Nauczycielstwa Polskiego zgłosiły ponadto uwagi do projektu podstawy programowej przedmiotu filozofia, ponieważ zrezygnowano z wprowadzania tego przedmiotu do podstawy programowej, wnioski te stały się bezprzedmiotowe.

Konsultacje społeczne w zakresie dotyczącym wykazu lektur szkolnych

Projekt był konsultowany z partnerami społecznymi i resortami.

I. Większość resortów nie zgłosiła żadnych uwag. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego zgłosiło:

1. Uwagi dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkół podstawowych i gimnazjów:

1) w dziale „Szkoła Podstawowa I i II Etap Edukacyjny” w części „II Etap Edukacyjny klasy IV-VI” w spisie lektur dodać pozycję: Stanisław Lem – Bajki robotów (wybór).

Uwagę uwzględniono.

2. Uwagi dotyczące podstawy programowej kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających:

1) w dziale „Kształcenie w zakresie podstawowym” w spisie lektur:

a) w ust. 1:

- wyrazy „poezja baroku (wybór)” zastąpić wyrazami „poezja baroku (wybór, w tym: Jan Andrzej Morsztyn, Wacław Potocki, Wespazjan Kochowski)”;

Uwagi nie uwzględniono. Część poezji wymienionych poetów znajduje się w podręcznikach do języka polskiego dla szkół ponadgimnazjalnych. Pozostawiono dowolność wyboru poezji baroku różnych poetów.

- po wyrazach „poezja baroku (wybór)” dodać wyrazy „Piotr Skarga - Kazania

sejmowe (wybór);

Uwaga została uwzględniona.

- po wyrazach „Juliusz Słowacki – Kordian” skreślić wyraz „lub” i wpisać „(wybrane sceny)” i dalej po wyrazach „Zygmunt Krasiński – Nie-boska komedia (wybrane sceny)”;

Uwagę uwzględniono.

- po wyrazach „Stefan Żeromski – Ludzie bezdomni, Przedwiośnie” dodać „Witold Gombrowicz – fragmenty prozy; Brunon Schulz – Sklepy cynamonowe (wybór)”;

Uwagę uwzględniono w ten sposób, że wpisano Brunona Schulza – Sklepy cynamonowe (wybrane opowiadania). Uwzględniono wybór prozy Witolda Gombrowicza w kształceniu w zakresie rozszerzonym. Natomiast w kształceniu w zakresie podstawowym umieszczono utwór Ferdydurke Witolda Gombrowicza.

- skreślić wyrazy „Jan Dobraczyński – Listy Nikodema”;

Uwagę uwzględniono.

- w wyborze poezji XX wieku zamiast „Marii Pawlikowskiej-Jasnorzewskiej” wpisać „Jana Lechonia” oraz dodać „Kazimierza Wierzyńskiego” i dalej po wyrazach „ks. Jana Twardowskiego” dodać „Jarosława Marka Rymkiewicza”.

Uwaga nieuwzględniona dla tego typu szkół. Poezja Jana Lechonia jest umieszczona w podręcznikach do języka polskiego dla szkół ponadgimnazjalnych.

Uwzględniono wybór poezji XX wieku Kazimierza Wierzyńskiego i Jana Lechonia w lekturach dla szkół gimnazjalnych.

- po wyrazach „Ryszard Kapuściński – Cesarz” zamiast wyrazów „abp Kazimierz Majdański – Będziecie Moimi świadkami...” wpisać wyrazy „Stefan Kardynał Wyszyński – Zapiski więzienne”;

Uwagę uwzględniono dodając po wyrazach „abp Kazimierz Majdański – Będziecie Moimi świadkami...” wyrazy „ lub kardynał Stefan Wyszyński „Zapiski więzienne”.

- po wyrazach „inne wybrane fragmenty prozy dokumentalnej (reportaż, dziennik, pamiętnik) i eseistycznej” zastąpić wyrazami: „wybrane fragmenty prozy dokumentalnej – reportaż; dziennik: Maria Dąbrowska (wybór), Andrzej Bobkowski (wybór), Witold Gombrowicz (wybór); pamiętnik – i prozy eseistycznej: Jerzy Stempowski (wybór), Zbigniew Herbert (wybór), Czesław Miłosz (wybór)”.

Uwagi nie uwzględniono. Pozostawiono możliwość wyboru prozy dokumentalnej

przez nauczycieli.

2) w dziale „Kształcenie w zakresie rozszerzonym” w spisie lektur lit. b):

w ust. 1:

- po wyrazach „wybrany dramat romantyczny Juliusza Słowackiego lub Zygmunta Krasińskiego” dodać wyrazy „Henryk Rzewuski – „Pamiętniki Soplisy (wybór); Witold Gombrowicz – Trans-Atlantyk;

Uwagę uwzględniono.

Wpisano Henryk Rzewuski – Pamiętniki Soplisy (wybór) oraz wybrany utwór Witolda Gombrowicza.

- po wyrazach „Maria Kuncewiczowa – Cudzoziemka” dodać wyrazy „Hanna Malewska – Sir Tomasz More odmawia”

Uwagę uwzględniono.

II. Uwagi do projektu zgłosił Związek Nauczycielstwa Polskiego. ZNP w całości odrzucił projekt rozporządzenia podnosząc, iż ma on charakter ideologiczny i pomija autorów wybitnych dzieł literatury narodowej i powszechnej.

Ministerstwo Edukacji Narodowej nie podziela stanowiska ZNP, że projekt rozporządzenia pomija autorów wybitnych dzieł literatury narodowej i powszechnej. Dzieła autorów G. Herlinga-Grudzińskiego, F. Dostojewskiego, F. Kafki i J. W. Goethego znajdują się w literaturze dla szkół ponadgimnazjalnych.

III. Uwzględnione zostały uwagi kuratorów oświaty w części propozycji wykazu lektur dla I i II etapu edukacyjnego szkoły podstawowej.

W podstawie programowej kształcenia ogólnego dla liceów ogólnokształcących, liceów profilowanych, techników, uzupełniających liceów ogólnokształcących i techników uzupełniających, w wykazie lektur do kształcenia w zakresie rozszerzonym dodano pkt 3 dający możliwość wyboru przez uczniów i nauczyciela innych utworów reprezentatywnych dla kultury polskiej, europejskiej lub światowej.

Poszerzenie wykazu lektur o możliwość wyboru pozwoli na zachowanie autonomii szkół w zakresie doboru tekstów zgodnie z zainteresowaniami uczniów.

IV. Do Ministra Edukacji Narodowej wpłynął protest Stowarzyszenia Rodziny Henryka Sienkiewicza z wnioskiem o wykreślenie z lektur szkolnych książek Henryka Sienkiewicza. Ze względu na ich dużą wartość literacką i wychowawczą dzieła Henryka Sienkiewicza

pozostaną w dalszym ciągu w kanonie lektur dla poszczególnych typów szkół.

Ministerstwo Edukacji Narodowej uważa, że nauczyciele języka polskiego znający literaturę i jej wartości oraz opinie o utworach, szczególnie po szerokiej debacie publicznej, jak odbyła się w mediach, skorzystają z możliwości wyboru także innych cennych dzieł literatury polskiej, europejskiej i światowej.

V. Sekcja Krajowa Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” przedstawiła wstępne uwagi do projektu w sprawie lektur:

1. Za korzystne uznano określenie kanonu lektur już dla I etapu edukacyjnego w szkole podstawowej. Zwrócono uwagę, aby lektury w okresie wczesnoszkolnym były bardziej dostosowane do współczesnej wyobraźni dziecka, czego może nie spełnić np. utwór Marii Konopnickiej „Na jagody”.
2. Wniesiono również o wykreślenie w spisie lektur dla II etapu edukacyjnego pozycji „Sposób na Alcybiadesa” Edmunda Niziurskiego. Zwrócono uwagę, iż utwór ten nie odzwierciedla realiów współczesnej szkoły.
3. Podniesiono również, iż w przedstawionej ofercie wyraźnie zaznacza się brak literatury współczesnej.

Powyższe uwagi zostały uwzględnione tylko częściowo. Pozostawiono inny utwór Marii Konopnickiej „O krasnoludkach i sierotce Marysi”.

4. Zaproponowano skreślenie utworu Jana Dobraczyńskiego „Marcin powraca z daleka”.

Uwaga została uwzględniona.

5. Podniesiono, iż w szkołach ponadgimnazjalnych nauczyciele upominają się o obecność tekstów Dostojewskiego – Zbrodnia i kara, Kafki – Proces, Gombrowicza – Ferdydurke, Conrada – Lord Jim, Bułhakowa – Mistrz i Małgorzata, ew. Sołżenicyna.

W większości uwagi zostały uwzględnione.

Sekcja Oświaty i Wychowania NSZZ „Solidarność” pozytywnie oceniła przepis § 2 projektu rozporządzenia, który mówi o etapowym wprowadzeniu zmian lektur szkolnych od pierwszych klas poszczególnych etapów edukacyjnych, a w klasach programowo wyższych pozostawiając dotychczasowe rozwiązania.

VI. Polska Izba Książki wyraziła krytyczną opinię w sprawie proponowanych zmian w lekturach szkolnych. Część uwag została uwzględniona.

VII. Zarząd Główny Społecznego Towarzystwa Oświatowego uważa, że do kanonu utworów literackich, z którymi powinna zapoznać się młodzież należą m.in. dzieła tak wybitnych pisarzy jak: Witold Gombrowicz, Stanisław Witkiewicz (Witkacy), Gustaw Herling-Grudziński, Józef Mackiewicz, Włodzimierz Odojewski, Joseph Conrad, Franz Kafka, Fiodor Dostojewski i wniósł o uwzględnienie ich twórczości w projekcie rozporządzenia.

Projekt uwzględnia utwory Józefa Mackiewicza oraz Stanisława Witkiewicza (Witkacego) – Szewcy, Josepha Conrada – Lorda Jima, Fiodora Dostojewskiego – Zbrodnię i karę oraz Włodzimierza Odojewskiego – Zasypie wszystko, zawieje.

VIII. Stowarzyszenie Nauczycieli Polonistów wniosło istotne krytyczne uwagi merytoryczne dotyczące utworu „Stara baśń”. Zwrócono uwagę, iż jest to tekst martwy czytelniczko.

Jednak Ministerstwo Edukacji Narodowej uznając wartość powieści ze względu na przedstawienie w niej prehistorycznych początków kształtowania się państwa polskiego postanowiło, aby znalazła się w kanonie lektur dla uczniów II etapu edukacyjnego szkół podstawowych.

Stowarzyszenie protestuje przeciwko wykluczeniu utworu „Ferdydurke” głęboko osadzonego w dwudziestowiecznej kulturze polskiej. Stowarzyszenie niepokoi także tendencja wyizolowania nauczania literatury polskiej z uniwersalnego kontekstu literatury światowej, a pozbawienie uczniów szkół średnich kontaktu z twórczością Goethego, Dostojewskiego, Kafki, Conrada spowoduje głęboką wyrwę w humanistycznej świadomości współczesnego pokolenia Polaków.

W części uwagi uwzględniono poprzez wprowadzenie w lekturach szkolnych dzieł J. Goethego, F. Dostojewskiego, J. Conrada i W. Gombrowicza.

IX. Stowarzyszenie Dyrektorów Szkół Średnich uważa, że kanon lektur powinien być podporządkowany określonej roli: kogo chcemy wychować i jaki powinien być absolwent szkoły. Ministerstwo Edukacji Narodowej podziela w pełni te cele. Oprócz opowieści przygodowych w kanonie lektur muszą być dzieła podejmujące ważne problemy ludzkiej egzystencji. Część uwag uwzględniono. Uwagi krytyczne odnoszące się do strategii prac programowych ze wszystkich przedmiotów będą uwzględnione w dalszym etapie podejmowanych działań w tym zakresie.

X. Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich wniosła uwagi do kanonu lektur gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Część uwag uwzględniono (dodano Goethego, Conrada, Witkacego i Grudzińskiego).

Ponadto wpłynęło bardzo dużo uwag i opinii innych organizacji, osób prawnych i osób fizycznych krytycznie oraz pozytywnie oceniających zmiany w rozporządzeniu. Do Ministerstwa Edukacji Narodowej wpłynęło również dużo propozycji dotyczących umieszczenia jeszcze innych utworów pisarzy z różnych okresów i współczesnych, ale z uwagi na określony czas kształcenia w poszczególnych typach szkół i określoną liczbę godzin przeznaczonych na realizację treści podstawy programowej z języka polskiego nie można było ich uwzględnić.

Nauczyciel języka polskiego już dzisiaj ma duże problemy z realizacją całości programu zawartego w podstawie programowej kształcenia ogólnego. Stąd przy tak dużych, różnorodnych propozycjach warto mieć na uwadze, że czas przeznaczony na realizację zajęć edukacyjnych z języka polskiego w poszczególnych typach szkół nie zostanie zwiększony.

Obecnie przedstawione rozporządzenie uwzględnia większość uwag wniesionych w kilkakrotnie prowadzonych konsultacjach społecznych i międzyresortowych.

3. Wpływ projektowanej regulacji na sektor finansów publicznych

Wejście w życie rozporządzenia nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

Zgodnie z zał. nr 2 do projektu „Zajęcia edukacyjne na etapie kształcenia zintegrowanego prowadzi nauczyciel (nauczyciele) według ustalonego przez siebie planu, dostosowując czas zajęć i przerw do aktywności uczniów. Nauczyciel (nauczyciele) układa zajęcia w taki sposób, aby zachować ciągłość nauczania i doskonalenia podstawowych umiejętności. Wskazane jest takie organizowanie procesu dydaktyczno - wychowawczego, aby w każdym dniu wystąpiły zajęcia ruchowe, których łączny tygodniowy wymiar wynosi, co najmniej 3 godziny. Wskazane jest również, aby w każdym tygodniu wystąpiły zajęcia z języka obcego nowożytnego, których łączny tygodniowy wymiar wynosi 2 godziny”.

Zajęcia będą prowadzić nauczyciele kształcenia zintegrowanego, którzy są przygotowani do nauki języka obcego lub nauczyciele języka obcego posiadający kwalifikacje z zakresu metodyki nauczania języka w okresie wczesnoszkolnym.

Ministerstwo Edukacji Narodowej od 2002 r. prowadzi działania umożliwiające racjonalne i przemyślane wprowadzenie do szkół wczesnego nauczania języków obcych. W trakcie prac nad projektem uwzględniono realia ekonomiczne, a także czas niezbędny do przygotowania kadry pedagogicznej oraz stworzenia programów doskonalenia nauczycieli w zakresie wczesnego nauczania języka obcego nowożytnego.

Od 2002 r. opracowano i przeprowadzono wiele działań przygotowujących do realizacji projektu; w szczególności:

- opracowany został ramowy program kursu kwalifikacyjnego z zakresu metodyki nauczania języka w okresie wczesnoszkolnym. Z kursu mogą korzystać nauczyciele wychowania przedszkolnego i nauczania początkowego, którzy posiadają odpowiednie certyfikaty znajomości języka obcego. Do 2006 r. kursy takie ukończyło 411 nauczycieli,
- w 2006 r. rozpoczęły się kursy językowe adresowane do ok. 26 tys. nauczycieli różnych specjalności, służące podniesieniu znajomości języków obcych. Dla nauczycieli nauczania początkowego są one pomocne w przygotowaniu do uzyskania wymaganego certyfikatu znajomości języka. Kursy te będą trwały do końca 2007 r.

W związku z planowanym objęciem obowiązkowym nauczaniem języka obcego nowożytnego klas I-III szkół podstawowych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 czerwca 2006 r. w sprawie standardów kształcenia nauczycieli w kolegiach nauczycielskich i nauczycielskich kolegiach języków obcych (Dz. U. Nr 126, poz. 897) wprowadzono obowiązek przygotowywania słuchaczy nauczycielskich kolegiów języków obcych w zakresie metodyki wczesnego nauczania języka obcego nowożytnego. Podjęte zostały również i kontynuowane będą w 2007 r. działania służące doskonaleniu nauczycieli w tym zakresie.

W przypadku przedmiotu matematyka, zmiany polegają na takim rozłożeniu treści nauczania we wszystkich etapach nauczania, w ramach godzin wynikających z przepisów w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych, by umożliwić przygotowanie uczniów do egzaminu maturalnego z tego przedmiotu jako przedmiotu obowiązkowego.

Wobec powyższego, jednostki samorządu terytorialnego (organy prowadzące), nie będą ponosić dodatkowych kosztów z tytułu ustalenia podstawy programowej języka obcego nowożytnego w kształceniu zintegrowanym oraz matematyki, a co za tym idzie zatrudniania dodatkowych nauczycieli.

W zakresie dotyczącym zmiany wykazu lektur szkolnych rozporządzenie nie spowoduje dodatkowych skutków finansowych dla budżetu państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego. Może mieć niewielki wpływ na zbiór księgozbioru bibliotek szkolnych. Jednak większość pozycji lektur wskazanych w wykazach dla poszczególnych etapów kształcenia znajdowała się w zbiorach bibliotek i była omawiana przez nauczycieli, mimo że

podstawa programowa kształcenia ogólnego z języka polskiego nie określała tytułów lektur dla szkoły podstawowej. Wykazy lektur wchodzi do realizacji od roku szkolnego 2007/2008, ale tylko od klas pierwszych danego etapu edukacyjnego. Wskazane tytuły lektur w podstawie programowej z języka polskiego są lekturami powszechnie znanymi i omawianymi przez nauczycieli od wielu lat.

4. Wpływ projektowanej regulacji na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw, oraz sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie będzie miało wpływu na rynek pracy, konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym funkcjonowanie przedsiębiorstw, oraz sytuację i rozwój regionalny.